

Іван Рашевський. Каталог творів

27 січня 1999 р. відзначалося 150-річчя з дня народження Івана Григоровича Рашевського. Вперше після смерті художника були проведені виставки його творів у Чернігові і Києві. Нинішній ювілей музею ім. В.Тарновського став доброю нагодою ще раз звернутися до пам'яті Івана Григоровича, який завідував музеєм з 1912 р. до своєї смерті в 1921 р. Творчість Рашевського мало відома не лише широкому загалу, а й фахівцям. До цього спричинилася загибель більшості його творів у роки війни. Окремі, переважно випадкові згадки про художника в кількох публікаціях торкаються його життя епізодично. Найповнішу інформацію подає ювілейний номер журналу «Сіверянський літопис», підготовлений силами чернігівських науковців. Створити (вперше!) загальну картину його творчості - таким є завдання цієї публікації. На нашу думку, найкращий метод його вирішення - перш за все, створення каталога творів. Звичайно, без прив'язки творів до біографії художника інформативність такого каталога є однобічною, бо більшість картин, особливо портретів, приховують важливі свідчення про творче спілкування Рашевського, про те середовище, з яким він був пов'язаний. Тому даний каталог вважаємо невід'ємною рівноправною складовою іншої нашої публікації суто біографічного характеру, що вийшла у названому номері журналу «Сіверянський літопис».¹

Джерел інформації про художника вдалося виявити немало: архіви (в тому числі самого Рашевського), його статті, окремі згадки в статтях і листах сучасників (І. Ясинського, І. Репіна, М. Коцюбинського, Є. Кузьміна, А. та М. Прахових і ін.). Деякі свідчення подає місцева чернігівська періодика першої половини ХХ ст. як про громадське життя художника, так і про його творчість (їй присвячено немало рядків і в київських журналах). Всі дані надзвичайно розпорошені. Головну роль в реконструкції творчого шляху майстра в умовах майже повної втрати його творів відіграють рідкісні, дешеві, переважно неілюстровані каталоги виставок Санкт-Петербурзького товариства художників та Київського товариства художників, які дозволили виявити (бодай лише назви) близько ста п'ятидесяти невідомих нині творів художника, простежити за його участю у виставках.

Та найголовнішу інформацію про Рашевського — художника дають, звичайно, його твори. Вони розпорошені не менше, ніж писемні матеріали — як по музеях, так і по приватних власниках. Тому ім'я Рашевського зустрічається багатьом людям, які безпосередньо спілкуються з його творами. Однак більшість з них мало знають (а іноді і уяви не мають) про автора. В такій же ситуації (і це не дивно) опинилися працівники небагатьох музеїв України і Росії, які мають твори Рашевського. В Україні таких музеїв шість: три з них — в Чернігові, два — в Києві (НХМУ, НМШ), один — в Миколаєві (МХМ ім.В.Верещагіна). В Росії твори Рашевського є у двох московських музеях: музичної культури ім. Глінки та у філіалі Державного музею Л. Толстого.

Найкраще знають і цінують Рашевського в Чернігові. І хоча саме там сталася загибель його творчої спадщини під час другої світової війни, та найбільше вцілілих творів зберігається в чернігівських музеях: художньому, історичному та літературно-меморіальному музеї М. Коцюбинського. Більшість з них потрапила до музеїв вже після війни як дарунки і закупки, і лише п'ять збереглися з довоєнного історичного музею. Скільки творів налічував він до війни - невідомо, бо старі інвентарні книги втрачені. Відомо лише, що на початку 1920-х р. у двох чернігівських музеях були збірки робіт Рашевського: в музеї поміщицького побуту існувала створена ним портретна галерея видатних діячів Чернігівщини другої половини ХІХ ст., та в музеї українських старожитностей ім. В. Тарновського в 1922 р. була відкрита окрема зала його творів.

Ще в одному музеї були до війни твори Рашевського: Харківська галерея картин Шевченка мала кілька його проектів пам'ятника Кобзарю (більшість з них надійшла в Харків теж з Чернігова - тепер зберігаються в НМШ у Києві).

Якщо в музейному середовищі твори митця вже в основному виявлені, то в людському морі знахідки ще не лише можливі, а й неминучі. Відомі нині приватні власники картин І.Рашевського - це переважно нащадки (не прямі, бо Рашевський помер бездітним), або люди, якимось чином причетні до художника чи його родини.

З усіх творів, які вдалося встановити, вціліла приблизно одна четверта частина - близько п'ятидесяти робіт. Можна припустити, що у війну загинуло найкраще з його доробку (зокрема, ті картини, про які були схвальні відгуки з виставок в «Киевской старине»), отож те, що вже вдалося віднайти, навряд чи дає змогу скласти вичерпну думку про його творчість. Але все ж зібраний матеріал показує, що не все так безнадійно — творчість Рашевського окреслюється досить виразно, а його особистість вимальовується яскраво.

Твори в каталозі розділені на дві групи з хронологічним порядком в кожній: нині існуючі і ті, місцезнаходження яких невідоме. Для існуючих творів подані матеріал, і розміри, нинішнє місце зберігання твору, джерело надходження, бібліографія; для творів, доля яких невідома - ті дані, які вдалося знайти. Назви наводяться в перекладі з російської, розміри — в сантиметрах.

Пошук творів триває, сподіваємось, що в майбутньому каталог розшириться. Автор приносить подяку співробітникам всіх названих музеїв і особливо- хранителю Чернігівського художнього музею Світлані Курач та заступнику директора з наукової роботи цього музею Віктору Величку.

Скорочення:

ГКШ	–	Галерея картин Шевченка, Харків, існувала з 1934 по 1948 р.
ДАЛМР	–	Державний архів літератури і мистецтва Росії, Москва
ДАЧО	–	Державний архів Чернігівської області
НБУ	–	Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського
НМШ	–	Національний музей Т.Шевченка, Київ
МХМ ім.В.Верещагіна	–	Миколаївський художній музей
НХМУ	–	Національний художній музей України, Київ
ОМЗСМ	–	Одеський музей західного і східного мистецтва
ЧЛММК	–	Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник М.Коцюбинського
ЧІМ ім.В.Тарновського	–	Чернігівський історичний музей
ЧХМ	–	Чернігівський художній музей

Персоналії (власники творів; дарувальники творів музеям; автори спогадів):

1. Варзар Алла Герасимівна (нар. 19 ?) — дочка І.В.Варзар (№ 2). Живе в С-Петербурзі.
2. Варзар Ірина Василівна (1904–1994) — внучата племінниця художника, внучка його сестри Олександри і Василя Варзара. В 1920-х рр. короткий час навчалася в Києві у студії І.Селезньова, відвідувала майстерню М. Бойчука, лекції М. Грушевського. Була членом Спілки художників РРФСР. Графік. Автор спогадів про Чернігів (зокрема, про Рашевського), Київ і ін. Проживала в С-Петербурзі.

3. Варзар Всеволод Дмитрович (?–?) — один з нащадків Василя Варзара, далекий родич художника. Проживав у Москві.

4. Вербицька Віра Миколаївна (?–?) — дочка письменника Миколи Вербицького, дружина Миколи Вороного. Проживала в Чернігові.

5. Горбовець Зіновій Ісакович (1897–1979) — художник -графік, навчався в Чернігівській народній студії (1916–1919), з 1929 р. жив і працював у Москві.

6. Рашевський Іван Федорович (1847–?) — представник другої гілки роду Рашевських, син Федора Павловича Рашевського, чий масток був у с. Роїще. Лікар-окуліст, працював у земських лікарнях Чернігівщини. Проживав у Чернігові.

7. Рашевський Петро Іванович (?–?) — представник другої гілки роду Рашевських, син лікаря Івана Федоровича Рашевського. Проживав у Чернігові.

8. Рашевський Петро Миколайович (?–?) — представник третьої гілки роду Рашевських, цукрозаводчиків. Брат Тетяни Миколаївни Рашевської, другої дружини художника. Проживав у Чернігові, з 1919 р. — в еміграції в Чехії.

9. Рашевський Роман Миколайович (?–?) — представник третьої гілки роду Рашевських, цукрозаводчиків. Його нащадки проживають у Львові.

10. Савич Антоніна Миколаївна (1903–1990) — дочка Миколи Савича, директора чернігівського ремісничого училища. Проживала в Києві .

11. Таубе-Калиновська Софія Володимирівна (?–?) — дочка чернігівського музиканта, скрипача Володимира Калиновського. Проживала у Москві.

12. Рубіна Наталія Олександрівна (нар. 1915) — одна з нащадків Романа Миколайовича Рашевського. Живе у Львові.

13. Рунова Ірина Миколаївна (1903–1990-і) — уроджена Льовшина, прийомна дочка Петра Миколайовича Рашевського від його шлюбу з Калерією Льовшиною - Ржевською. Проживала в м. Чирчик Ташкентської області.

14. Шемаховська Віра Василівна (?–?) — уроджена Рашевська, з другої гілки роду Рашевських. Проживала в Києві.

15. Шкурко Анатолій Никифорович (нар. 1924) — заслужений художник України. Живе в Чернігові.

Каталог творів Івана Рашевського

I. Існуючі твори.

Живопис, графіка

1. **Портрет Миколи Вербицького. 1874.** Пап., олів. 34,6x28,4. У правому нижньому куті підпис і дата: 27.XII.1874 Осняки, нижче: 1901. Нижче віршовані написи М. Вербицького та М. П. Дебогорія-Мокрієвича.

ЧХМ. Надійшов 1984 р. з ЧІМ ім. В. Тарновського, куди був переданий в 1960 р. В. М. Вороною (Чернігів).

2. **Портрет Миколи Вербицького. 1870-і рр.** П., о. 30x40 (полотно обрізане по периметру). ЧІМ ім. В. Тарновського, з довоєнних надходжень. Можливо, надійшов у 1920-і рр. разом з архівом І. Рашевського.

3. **Портрет Василя Варзара. 1879.** П., о. 43x53 (овал).

Музей історії Санкт-Петербурга. Надійшов 1998 р. від А. Г. Варзар (С.-Петербург).

4. **Погост. 1879.** П., о. 52x96.

ЧХМ. Надійшов 1958 р. від В. Д. Варзара (Москва).

5. **Старий млин. 1880-і рр?** П., о. 23x45. Праворуч внизу підпис і дата: 10.U1.1879.

ЧХМ. Надійшов 1985 р. від В. Д. Варзара (Москва).

6. **Портрет Володимира Калиновського. 1880-і рр.** П., о. 43x38 (овал). На звороті на підрамнику напис: «Картина эта принадлежит Софии Владимировне Таубе (портрет ее отца). Кисти Ивана Григорьевича Рашевского». ЧХМ. Надійшов 1986 р. від В. Д. Варзара (Москва).

7. **Два малюнки** (на одному аркуші) в альбомі одеського колекціонера О. Фельдмана. 1889. Пап., туш.

а) **Етюд у Малоросії.** Внизу підпис і дата: Чернігів. 18.10.89.

б) **Невизначений предмет.** Внизу напис: 1889 р. Чернігів. Праворуч напис рукою Рашевського: «Вы должны разгадать этот ребус! Слышите! Не смей сопротивляться!! Вы должны разгадать!!!... (нерозбірливо) спать! Спать. Спать. Вам теперь хорошо, очень хорошо». ДАЛМР.-Ф.1188.-Оп.1.-Од. зб. 5.

8. **Садок вишневий коло хати.** Вітальна адреса Миколі Лисенкові з нагоди 50-літнього ювілею. 1892. Пап., акв. 22,8x16,8. У правому верхньому куті підпис. В лівому верхньому -напис: «Вид Черниговцев Н. В. Лысенку 10 марта 1892 р.» Внизу праворуч напис: «Затихло все...Тільки дівчата та соловейко не затих. Шевченко -Лисенко.»

НХМУ, з довоєнних надходжень (обліковано під назвою «Чернігівці»).

-Каталог виставки, присвяченої Миколі Лисенкові з нагоди 85-ліття з дня його народження і 15-ліття з дня смерті. 1842–1912–1927. – К., 1927 (опубліковано під назвою «Садок вишневий коло хати»).

9. **Німі свідки гетьманської слави. 1894.** П., о. 93x134,5. Праворуч внизу підпис.

1-й варіант - ЧХМ. Надійшов 1985 р. від В. Д. Варзара (Москва).

Існували інші варіанти картини (див. № 70).

-Каталог 1-й виставки Киевского товарищества художественных выставок. 1894;

Величко В. Черниговский художественный музей. Альбом. -К., 1988 .-С.54 (подана репродукція); Русова С. Мої спомини. -К., 1996. -С.47 (згадується картина «Остання розбита гармата»).

10. **Портрет старого чоловіка. 1895.** П., о. 92x69. Ліворуч внизу підпис і дата: 1895. 2.1У. Осняки. На звороті: Сосни.

ЧХМ. Надійшов 1984 р. з ЧІМ ім. В. Тарновського, куди був переданий в 1958 р. П. І. Рашевським (Чернігів).

11. **За піаніно (Портрет невідомої). 1895.** П., о. ?х? Внизу напис: 1895 5 апреля. Осняки. Приватна збірка (Чернігів). Походить з будинку П. І. Рашевського по вул. Лісковицькій в Чернігові.

12. **Пасіка. 1890-і рр?** П., о. ?х? Ліворуч внизу підпис. Приватна збірка (Чернігів). Походить з будинку П. І. Рашевського по вул. Лісковицькій в Чернігові.

13. **Ставок. Осняки. 1890-і рр?** П., о. ?х? Праворуч внизу підпис. Приватна збірка (Чернігів). Походить з будинку П. І. Рашевського по вул. Лісковицькій в Чернігові.

14. **Обкладинка до книги “Байки Леонида Глибова”.** -Видання Олександра Глибова. - Чернігів, 1895. Ліворуч внизу підпис.

-Книга і друкарство на Україні. -К., 1964. -С.167 (подана репродукція).

15. **Тихий вечір. 1896.** П., о. 64x88. Праворуч внизу підпис латинськими літерами: Ivan Rachevsky. 1896. Приватна збірка (Київ).

-Український, російський та західноєвропейський живопис ХІХ-ХХ ст. Каталог аукціону. -К., 1997 (подана репродукція).

16. **Обкладинка до книги Бориса Грінченка “Думи кобзарські”.** - К., 1897. Праворуч внизу підпис.

-Грінченко Б. Каталог музея украинских древностей В. Тарновского. -Т.2.-Чернигов, 1900.

17. **Портрет Миколи Вербицького. 1902.** П., о. 62x48. Ліворуч вгорі підпис і дата: 10.Y(?).1902.

ЧІМ ім. В.Тарновського. Надійшов 1960 р. від М. Ф. Антіох-Вербицької (Чернігів).-Журнал “Псовая и ружейная охота”. –1904.-№ 11 (подана репродукція).

18. **Адреса Миколі Лисенкові. 1903.** Пап., акв. 43x22. Посередині напис: «XXXV Славному українському музиці Миколі Лисенкові від Чернігівців.1903”. Внизу підпис.

ЧЛММК.

19. **Хліб насущний (Орач). 1906.** П., о. 80x102. Ліворуч внизу підпис. На звороті напис латинськими літерами: Ivan Rachevsky Le Pain quotidien.

ЧІМ ім. В.Тарновського. Надійшов у 1950-ті рр. від П.А.Тобілевича. (Чернігів?).

-Ілюстрований каталог XIV виставки С-Петербурзького общества художників 1906 (подана репродукція); Шлеев В. Революция 1905-1907 годов и изобразительное искусство.- М.,1981.-Вып.3.

20. **Сьома заповідь. 1907.** П., о. 134x215. Праворуч внизу підпис. 1-й варіант. На звороті наклейка з написом: “Иван Григорьевич Рашевский. Чернигов. “Седьмая заповедь” (Обычай наказания за нарушение супружеской верности в Малороссии).

Цена 2000 руб.”

-Картина репродукована на дореволюційній поштової картці (приватні збірки: Київ. Чернігів, Болшево). На картці напис: «Третьяковская галерея». На запит про походження картини відповіді від галереї не отримано.

НХМУ, з довоєнних надходжень (можливо, картина надійшла з виставки І. Рашевського, В.Галімського та В.Котарбинського, яка була в музеї в 1908 р.). Існував 2-й варіант картини, 1907? (див. № 94). Експонувався на виставці XIV археологічного з'їзду в Чернігові в 1908 р.

-Каталог XV виставки картин С-Петербурзького общества художников. 1907; Шлеев В. Революция 1905–1907 годов и изобразительное искусство. — М.,1981.-Вып.3.-С.19, 123; Забочень М. і ін. Україна в поштової картці. — 2000.

21. **Будиночок в Чернігові. 1909.** П., о. 36x50.Ліворуч внизу підпис і дата: 30.VIII.09. ЧЛММК. Надійшов 1995 р. від А. Г. Варзар (С-Петербург) (вважається зображенням будинку по вулиці Смоленській (нині Шевченка) при старому музеї ім. В.Тарновського, в якому жив І. Рашевський, перебуваючи на посаді директора музею. Однак, це непереконливо, бо пейзаж написаний в 1909 р., а жити в тому будинку Рашевський став з 1912 р. Будинок знищений в роки війни).

22. **Босфор. 1909.** К., о. 9x14,5.

ЧХМ. Надійшов 1984 р. з ЧІМ ім. В. Тарновського, куди був переданий в 1971 р. С.Могилянською. (С-Петербург).

-Каталог XVII виставки картин С-Петербурзького общества художников в Москве. 1909. - 50 руб.

23. **Афіни — темниця Сократа. 1909.** Дер., о. 9x14,5.

ЧХМ. Надійшов 1984 р. з ЧІМ ім. В.Тарновського, куди був переданий в 1981 р. І.Ростовцевою (Чернігів).

-Там же.

24. **В селянській хаті. 1900-і рр?** П., о. 92x133. Ліворуч внизу підпис.

НХМУ. Надійшов 1952 р. від Приходько (Київ?).

- Затенацький Я. Киевский государственный музей украинского искусства. Альбом. - М., 1961 (репродукція); Словник художників України. -К.,1973. – С.94 (репродукція); Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. -Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. -К., 1992. - С. 488.

25. **Замглайське болото. 1900-і рр?** П., о. 70x143. Праворуч вгорі авторський напис: “Ивану Рашевскому Иван Рашевский”.

Приватна збірка (Київ). Картина належала Івану Федоровичу Рашевському, була в його будинку на вул. Лісковицькій в Чернігові, згодом перейшла до сина. Назва умовна.

26. **Серпень. 1900-і рр?** П., о. 47x58. Праворуч внизу підпис.

ЧХМ. Надійшов 1984 р. з ЧІМ ім. В. Тарновського, куди був переданий в 1980 р. Л.Білоус (Чернігів).

27. **Нічний пейзаж. Етюд. 1900-і рр?** Виконаний на палітрі. ?х?

Приватна збірка (Львів). Походить з родини Р.М.Рашевського.

28. **Осінній пейзаж. Етюд. 1900-і рр?** П., о. ?х?
Приватна збірка (Львів). Походить з родини Р. М. Рашевського.
29. **Будяки. 1900-і рр?** К., о. 27,5x52,5.
Приватна збірка (Чернігів).
30. **Іллінська церква. 1900-і рр?** К., о. ?х?
Приватна збірка (Чернігів).
31. **Сторожка. 1900-і рр?** К., о. ?х?
Приватна збірка (Чернігів).
32. **Обряд спалювання снопа. 1900-і рр?** П., о. 81x142,5. Праворуч внизу підпис. Приватна збірка (Київ).
33. **Портрет Наталії Миколаївни Калиновської, дружини київського віце-губернатора М. М. Чихачова. 1910-і рр?** П., о. 124x88.
Музей музичної культури ім.Глінки, Москва. Надійшов 1948 р. від С.В.Таубе-Калиновської (Москва).
34. **Портрет Євгена Богословського. 1910.** П., о. 90x100.
Музей музичної культури ім.Глінки, Москва. Надійшов 1957 р. від Є.Александрової (Москва).
-Каталог XVIII виставки картин С-Петербурзького общества художников. 1910.
35. **На балконі (Ірина і Алла Льовшиній-Рашевські на балконі будинку П.М. Рашевського в Чернігові). Етюд. 1910-і рр.** П., о. ?х?
Був у приватній збірці І.М.Рунової (м. Чирчик Ташкентської обл.). Після смерті на початку 1990-х рр. власниці його подальша доля невідома. Походить з родини П. М. Рашевського.
36. **Портрет Миколи? (Михайла?) Рашевського. Етюд. 1910-і рр.** П., о. ?х?
Був у приватній збірці І. М. Рунової (м. Чирчик Ташкентської обл.). Після смерті на початку 1990-х рр. власниці його подальша доля невідома. Походить з родини П. М. Рашевського.
37. **Гілка бузку з метеликом. Етюд. 1910-і рр.** П., о. ?х?
Був у приватній збірці І. М. Рунової (м. Чирчик Ташкентської обл.). Після смерті на початку 1990-х рр. власниці його подальша доля невідома. Походить з родини П. М. Рашевського.
38. **Портрет Калерії Рашевської-Ржевської. Етюд. 1910-і рр.** П., о. ?х?
Був у приватній збірці І.М.Рунової (м.Чирчик Ташкентської обл.). Після смерті на початку 1990-х рр. власниці його подальша доля невідома.Походить з родини П. М. Рашевського.
39. **Портрет Ірини Льовшиної-Рашевської. 1910-і рр.** Пап, олів. ?х?
Був у приватній збірці І.М.Рунової (м. Чирчик Ташкентської обл.). Після смерті на початку 1990-х рр. власниці його подальша доля невідома. Походить з родини П. М. Рашевського.
40. **На веранді (Портрет Олени Балбот-Вербицької). 1900-1912.** П., о. ?х?
Приватна збірка (Чернігів). Походить з родини Вербицьких (Чернігів).
41. **Портрет Єлизавети Тимівни Рашевської, матері дружини художника. 1912-1914?** П., о. 90x68. Праворуч вгорі підпис.
ЧХМ. Надійшов 1984 р. як "Портрет невідомої" з ЧІМ ім. В. Тарновського, куди був переданий в 1958 р. П. І. Рашевським. Атрибутований на підставі свідчення старожила Чернігова В.Шемаховської.

42. **Портрет сестри дружини художника. 1912-1914?** П., о. 88x68. Праворуч вгорі підпис. ЧХМ. Надійшов 1984 р. як "Портрет невідомої" з ЧІМ ім. В. Тарновського, куди був переданий в 1967 р. З. Петусь (Чернігів). Атрибутований на підставі свідчення старожила Чернігова В.Шемаховської.

43. **Купальниця. 1910-і рр?** П., о. 117x80. Праворуч внизу підпис латинськими літерами: Ivan Rachevsky.

МХМ ім.В.Верещагіна. Надійшов 1952 р. з ОМЗСМ (на запит в цей музей про час і джерело її надходження відповіді не отримано, була там в 1949 р.).

- Николаевский государственный художественный музей им.В.Верещагина. Каталог. Выпуск 1. -Николаев, 1997.-С. 63.

44. **Оголена. Етюд до картини "Купальниця".1910-і рр?** К., о. 29x21. Праворуч внизу ініціали.

Приватна збірка (Київ).

45. **На околиці Остра.1910-і рр?** П., о. 40x50. Праворуч внизу підпис.

ЧЛММК. Надійшов з ЧІМ ім.В.Тарновського (до 1950-х рр.) на тимчасове зберігання, а з 1979 р. переведений на постійне. Існує авторський варіант картини (див. № 49).

- Державний літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського. Путівник,- К.,1959.-С.12.

46. **Портрет Михайла Коцюбинського. 1910-1919?** Дикт, о. 100x79 (виконаний за фотографією Утевського 1910 р.?).

ЧЛММК. Надійшов 1961 р. з ЧІМ ім.В.Тарновського. Можливо, 1919 р. знаходився в музеї поміщицького побуту в галереї видатних діячів Чернігівщини (в будинку графа Милорадовича по вул. Петроградській, 12 – нині вул. О. Молодчого).

Відділ рукописних фондів Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології ім.М.Рильського НАНУ. -Фонд Ернста, 13-5, 364.

47. **Портрет Сергія Волконського. До 1919 р?** П., о. 77x57 (виконаний за фотографією 1861 р.).

Філіал Державного музею Л.Толстого (Москва). Надійшов до 1988 р. з Центрального музею революції (С-Петербург), куди був переданий в 1930-і рр. невідомою особою. Можливо, в 1919 р. знаходився в музеї поміщицького побуту в Чернігові в галереї видатних діячів Чернігівщини. В галерею міг бути включений на тій підставі, що Волконський після повернення із заслання жив в селі Вороньки на Чернігівщині, де і похований.

48. **Портрет Льва Толстого. До 1919 р?** Дикт, олів. ?x? (овал).

Приватна збірка (Чернігів).

49. **Руїни Юрієвої божниці. 1920.** К., о. 15x25. Ліворуч внизу підпис. На звороті напис: «Развалины Юрьевой божницы в селе Старгородке возле г. Остра Черниговской губернии до реставрации. Копия с эскиза, писанного И. Г. Рашевским с натуры. Копия эта писана им же, но реки у подножия обрывает в действительности нет. Август 1920. Валентину Андреевичу Шустовскому от товарища... тому же... И. Рашевский.» (Можливо, слід читати «...Шугаевскому»). Доля оригіналу невідома, можливо, ним послужив пейзаж «На околиці Остра» (див. № 45).

Приватна збірка (Київ). Пейзаж до війни був подарований нинішньому власнику актрисою Л. Лісною в Седневі.

50. **Вальдшнеп.**

Приватна збірка (Київ).

Скульптура

51. **Поприщин. 1892.** Дер., віск. 70x29.

Приватна збірка (Київ). Надійшла від Собкевича А., який купив її в 1933 р. через комісійний магазин у Києві від Прахової.

- Z. Виставка картин киевских художников//Киевская старина. –1892.-Февраль; Словник художників України.- К., 1973; Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. - Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. - К., 1992.-С.488.

52. Смерть і молода дівчина (Дівчина в обіймах смерті). 1898. Мармур, бронза. 46x18. ЧХМ. Надійшла 1984 р. з ЧІМ ім. В. Тарновського, перебувала у зібранні Музею українських старожитностей ім. В. Тарновського.

-Каталог 1-й народної виставки картин С-Петербурзького общества художников. 1898; Кузьмин Е. Из Киева (о художественном салоне) // Искусство и художественная промышленность.-Спб., 1900. -№ 20, май.

53. Проект пам'ятника Т. Шевченкові під девізом “Перебендя”. 1911. 1-й варіант. Дер., віск. 590x268x268.

НМШ (облікований як робота невідомого автора). Проект удостоєний заохочувальної премії на конкурсі в Києві в 1911 р. З конкурсу переданий на зберігання до Всеукраїнського історичного музею ім. Т.Шевченка. Подальший шлях невідомий, а в 1948 р. надійшов з ГКШ. 1911 р. Рашевський І. виконав картину “Русалка” (див.№ 151), композиція якої ідентична одному з рельєфів на постаменті проекту.

-Пояснювальна записка Рашевського до проекту пам'ятника під девізом “Перебендя”//Дело Киевской городской управы по конкурсу на проект памятника Шевченко. -Відділ рукописів НБУ. - 11–28663. - Арк. 341–343; 11–28700. - Арк. 121,122; Німенко А. Пам'ятники Шевченкові.-К., 1964.-С.13; Шевченко Т. в епістолярії відділу рукописів ЦНБ АН УРСР. – К., 1966. – С.354; Державний музей Т.Г.Шевченка. Каталог фондів. – К., 1967. – С. 163; Владич Л. Монументальна пропаганда на Україні в 1918–1922 роках. За лєнінським планом.-К., 1969.-С.38.

54. Проект пам'ятника Шевченкові під девізом “Перебендя”. 1911? 2-й варіант. Дер. віск. 590x268x268.

НМШ. Надійшов 1948 р. з ГКШ, куди був переданий, можливо, з ЧІМу. В інвентарній книзі ГКШ датується 1919 р. Можливо, був виконаний до 1-го конкурсу в Чернігові, оголошеному в 1919 р.

-Державний музей Т.Г.Шевченка. Каталог фондів. -К.,1967.-С.165; Владич Л. Монументальна пропаганда на Україні в 1918-1922 роках. За лєнінським планом. -К., 1969.-С.38.

55. Проект пам'ятника Т. Шевченкові. 1920. Дер., віск. 653x290x290. На постаменті до реставрації був підпис і дата: 1920.

НМШ. Надійшов 1948 р. з ГКШ, куди був переданий, можливо, з ЧІМу. Напевно, був виконаний до 1-го конкурсу в Чернігові, оголошеному в 1919 р.

-Державний музей Т.Г.Шевченка. Каталог фондів -К.,1967.-С.765; Історія українського мистецтва. -Т. 5.-К.,1967.-С.42; Владич Л. Монументальна пропаганда на Україні в 1918–1922 роках. За лєнінським планом.-К., 1969.-С.38; Шевченківський словник. -Т.2.- К., 1977; Белічко Ю. Українське мистецтво періоду громадянської війни.- К., 1980.-С.12.

56. Проект пам'ятника Т.Шевченкові під девізом “Вінок”. 1921? Дер., віск. 785x545x545.

НМШ. Надійшов 1948 р. з ГКШ, куди був переданий в 1934 р. з ЧІМу. В інвентарній книзі ГКШ датується 1921 р. Можливо, був виконаний до 2-го конкурсу в Чернігові, оголошеному в 1921 р.

-Державний музей Т.Г.Шевченка. Каталог фондів. -К., 1967.-С.165; Історія українського мистецтва. -Т.5. -К.,1967.-С.42; Шевченківський словник.-Т.2.-К., 1957; Владич Л. Монументальна пропаганда на Україні в 1918–1922 роках. За лєнінським планом.-К., 1969.-С. 38; Белічко Ю. Українське мистецтво періоду громадянської війни. -К., 1980. –С.12.

57. Проект пам'ятника Т.Г.Шевченкові. 1921. Дер., віск. 430x162x164. На постаменті підпис і дата: 1921.

НМШ. Надійшов з ГКШ, куди був переданий, можливо, з ЧІМу. Був виконаний до 2-го конкурсу в Чернігові, оголошеному в 1921 р. Саме цей проект, напевне, був затверджений для встановлення в Чернігові.

-Німенко А. Пам'ятники Шевченкові.-К., 1964. -С.36 (подана репродукція); Державний музей Т.Г.Шевченка. Каталог фондів. -К., 1967.-С.42; Владич Л. Монументальна пропаганда на Україні в 1918-1922 роках. За ленінським планом.-К., 1969.-С.38; Шевченківський словник. -Т.2. -К.,1977; Белічко Ю. Українське мистецтво періоду громадянської війни. -К., 1980. - С.12.

II. Твори, місцезнаходження яких не встановлене (відомі за каталогами, публікаціями, спогадами).

Живопис, графіка.

58. Жито.1883.

-Булгаков Ф. Наши художники на Академических выставках последнего 25-летия. - Т.2.-Спб., 1890.

59. Сімейне щастя.1884.

-Там само.

60. В житі. 1886.

-Там само; Булгаков Ф. Иллюстрированный обзор выставки Академии художеств. - Спб.,1886.

61. По ріці Десні. 1889.

-Булгаков Ф. Наши художники на Академических выставках последнего 25-летия. - Т.2. - Спб., 1890; - Булгаков Ф. Альбом Академической выставки 1889 года. - Спб., 1889; Словник художників України. - К., 1973. - С.194 (репродукція); Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. -Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. - К., 1992.-С.488.

62. За піаніно. 1891.

-Каталог 1-й выставки картин С-Петербургского общества художников в Москве. - М., 1891; Каталог 2-й выставки картин С-Петербургского общества художников в Москве. - М., 1893.

63. За монастирською стіною. 1891.

-Там само.

64. Десна. 1892.

-Выставка картин киевских художников//Киевская старина. - 1892. - Февраль; Словник художників України. - К., 1973; Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. - Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. - К., 1992. - С.488.

65. До іспиту. 1892.

-Каталог 2-й выставки картин С-Петербургского общества художников в Москве.- М.,1893; Словник художників України. - К., 1973; Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. - Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. - К., 1992.-С.488.

66. Ставок в саду. 1892.

-Каталог 2-й выставки картин С-Петербургского общества художников в Москве.- М.,1893; Словник художників України.- К.,1973; Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. - Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. - К., 1992.-С.488.

67. Десна. 1894.

- Каталог 1-й выставки Киевского товарищества художественных выставок.-К., 1894.

- 68. Наливається жито. 1894.**
-Там само.
- 69. Серед полів. 1894.**
- Каталог V виставки Южнорусского общества художников. -Одесса,1894.
- 70. Чернігівські вали. 1894?** Було зображено Чернігівський Вал з гарматами. Можливо, один з варіантів картини “Німі свідки гетьманської слави” (див. № 9).
-Русова С. Мої спомини.-К., 1996.-С. 47; W. Виставка картин Киевских художников //Киевская старина. - 1889. - Апрель-июль. - С.203 (описана картина з чотирма гарматами).
- 71. Христос? Євангельський сюжет? 1895.**
-3 листа І.Рєпіна І.Рашевському 1895 р. -ЧІМ ім. В. Тарновського.- № АЛ-147.
- 72. Околиця села взимку.1895.**
-Там само.
- 73. Печера св. Феодосія Углицького в Чернігівському соборі (Спасо-Преображенському - авт.). 1897.**
-Каталог V виставки картин С-Петербурзького общества художников в Москві.- М.,1897; Каталог 1-й народної виставки картин С-Петербурзького общества художников.-Спб.,1898.
- 74. На Спаса. 1898.**
-Каталог 1-й народної виставки картин С-Петербурзького общества художников.- Спб.,1898; Словник художників України.- К.,1973; Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. - Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. - К., 1992.-С.488.
- 75. Зірвалось. 1899.**
-Каталог Весенней виставки Императорской Академии художеств.-Спб., 1899; Рєпин и Украина. Письма деятелей украинской культуры и искусства к Рєпину (1896-1927). - К.,1962.-С.158.
- 76. Кустар. 1899.**
-Там само.
- 77. Бувалий.1899.**
-Там само.
- 78. Поросятко.1901.**
-Каталог 2-й народної виставки картин С-Петербурзького общества художников. – Спб., 1901.
- 79. Чернігівська соха. 1901.**
-Там само.
- 80. Філософ. 1901.**
-Там само.
- 81. Під абажуром. 1901.**
-Там само.
- 82. Скінчено, настав час (Євангеліє від Марка, гл. 14, в. 41,43:”Вы еще спите и поживаете? Кончено, пришел час, вот, предается сын человеческий в руки грешников...”). 1901.**
-Там само.
- 83. Зимовий ранок. 1904.**
-Каталог XII виставки картин С-Петербурзького общества художников. – Спб., 1904.

84. **Портрет Івана Яковича Дуніна-Борковського. 1904.**
-За спогадами А. М. Савич. Портрет був виконаний на замовлення її батька, очевидно, за фотографією, бо І. Я. Дунін-Борковський помер в 1902 р. Портрет загинув в роки війни.
85. **Р.К.М.0.0. № 754 на болоті Замглай. 1905.**
-Каталог XIII виставки картин С-Петербурзького общества художників. – Спб., 1905 (назва розшифровується: Родословная книга Московського общества охоти № 754...).
86. **Status guo. 1905.**
-Там само.
87. **Захворів. 1905.**
-Там само.
88. **В гущавині. 1906.**
-Иллюстрированный каталог XIV виставки картин С-Петербурзького общества художников.-Спб., 1906. -300 руб.
89. **Його вже нема. 1906.**
-Там само. - 500 руб.; Картина репродукована на дореволюційній поштової картці, приватна збірка (Київ).
90. **Весняні гості. 1906.**
-Там само (подана репродукція). - 500 руб.
91. **На Україні. 1906.**
-Шлеев В. Революция 1905–1907 годов и изобразительное искусство. -М., 1981. - Вып. 3. - С.19.
92. **Гетьман Мазепа** (Гетьман пишет к запорожцам, убеждая их пристать к нему “ради защиты от Москвы, которая нашим людям чиня немалые кривды и здырства и знушения, пожаловати и зграбовати и в Московщину загнати в вечное тяжкое неключимое мучительство тшится” (Архив Иностранных дел 1708 № 91 по Костомарову). **1907.**
-Каталог XV виставки картин С-Петербурзького общества художников.-Спб.,1907.-2000 руб.
93. **В нору. 1907.**
-Там само.-500 руб.
94. **Сьома заповідь. 1907?** 2-й варіант (див. № 20).
-Репродукована на дореволюційній поштової картці (приватна колекція, Болшево) //Забочень М. і ін. Україна в поштової картці. – 2000.
95. **Село спить. 1908.**
-Каталог XVI виставки картин С-Петербурзького общества художников. - Спб., 1908.-400 руб.
96. **Константинополь - Софія і старий Сераль. 1909.**
-Каталог XVII виставки картин С-Петербурзького общества художников в Москве.-М.,1909.-150руб.
97. **Константинополь - Галата. 1909.**
-Там само.-50 руб.
98. **Біля берегів острова Кріта. 1909.**
-Там само.-50 руб.
99. **На Чорному морі. 1909.**
-Там само.

100. **Бухарський єврей. 1909.**
-Там само. - 30 руб.
101. **В Архіпелазі перед штормом. 1909.**
-Там само. - 30 руб.
102. **Афіни-Парфенон. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
103. **Острів Саламін. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
104. **Vil Cordelio поблизу Смірни. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
105. **Нове Фалеро поблизу Афін. 1909.**
- Там само. - 150 руб.
106. **Старе Фалеро поблизу Афін. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
107. **Єгипет -Завіт Абу Мессалям поблизу пірамід Абуссера. 1909.**
-Там само. - 100руб.
108. **Сфінкс поблизу Каїра. 1909.**
-Там само. - 150 руб.
109. **Зрошення полів в Єгипті. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
110. **Голівка сфінкса із Гізе. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
111. **Фалеро, передмістя Афін. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
112. **Мечеть поблизу пірамід Заккара. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
113. **Каїрський музей. Корова, знайдена в Луксорі в 1905 році. 1909.**
-Там само.
114. **Хутір Є.І.Малявко в Чернігівському повіті. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
115. **На ріці.1909.**
-Там само. - 100 руб.
116. **На озері поблизу Чернігова. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
117. **Гроза.**
-Там само. - 100 руб.
118. **Одарка. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
119. **Портрет А.А.Яцкевича. 1909.**
-Там само.
120. **Портрет Олександра (О.Я.Брюсов). 1909.**
-Там само. - 100 руб.

121. **Рано вранці. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
122. **За водою. 1909.**
-Там само. - 150 руб.
123. **На Україні. 1909.**
-Там само. - 150 руб.
124. **В молодому саду. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
125. **В старому саду. 1909.**
-Там само. - 100 руб.
126. **Лелека на полюванні. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
127. **Позбувся. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
128. **В нору. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
129. **На облаві. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
130. **Весняний гість. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
131. **Болото Замглай. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
132. **Чапля. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
133. **Відпочинок на болоті. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
134. **Літо минуло. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
135. **Капуста. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
136. **Збирання сіна. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
137. **Відпочинок. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
138. **Пісня солов'я. 1909.**
-Там само. - 30 руб.
139. **Чернігів, Сіверянська вулиця. 1909.**
-Там само. - 30 руб.
140. **Чорна річка на Замглаї. 1909.**
-Там само. - 50 руб.
141. **Після бурі (село Осняки). 1909.**
-Там само. - 30 руб.

142. Малявчин хутір. 1909.

-Там само. - 100 руб.

143. Цікавий. 1910-і рр?

-Картина репродукована на дореволюційній поштової картці (приватна збірка, Болшево)/Забочень М. і ін. Україна в поштової картці. – 2000.

144. Пойнтер на стойці. 1910-і рр.?

-Картина зберігається в копії невідомого автора (приватна збірка, Чернігів).

145. На болоті. 1910-і рр.?

-Картина репродукована на дореволюційній поштової картці (приватна збірка, Чернігів).

146. Луг на Замглаї. 1910-і рр.?

- За спогадами В. В. Шемаховської.

147. Портрет Надії Миколаївни Константинович, першої дружини П. М. Рашевського (в повний ріст, біля піаніно). 1910-і рр.?

-3 листа І. М. Рунової.

148. Снігурі. 1910-і рр?

-За спогадами А. М. Савич, етюд був подарований художником її сестрі Міррі. Загинув в роки війни.

149. Один тому час, що батько в плахті (“Свадебный обычай в Малороссии - выкуп тещи”). 1910.

-Каталог XVII виставки картин С-Петербурзького общества художников в Москві. - М., 1910.

150. Влітку. 1911.

-Иллюстрированный каталог XIX виставки картин Петербургского общества художников в Москві. -М., 1911 (репродукція). З листа І. М. Рунової відомо, що на картині зображена дружина художника Тетяна Миколаївна, яка несе на спині Аллу Льовшину-Рашевську. В 1919 р. картина знаходилася в Музеї українських старожитностей ім. В.Тарновського в Чернігові.

151. Русалка. 1911.

-Там само (репродукція).Композиція картини ідентична рельєфу «Утоплена» на проєктах пам'ятника Т.Г.Шевченкові 1911 та 1919? рр. (див. № 53).

152. Портрет К. Рашевської. 1912.

-Иллюстрированный каталог XX виставки картин С-Петербурзького общества художников в Москві. - М., 1912 (репродукція). Зображена, очевидно, Калерія Рашевська-Ржевська, дружина П. М. Рашевського.

153. Портрет Калерії П. 1912.

-Там само.

154. Тетяна. 1912.

-Там само. Очевидно, портрет другої дружини художника.

155. Наша класна дама. 1912.

-Там само.

156. На березі Десни. 1912.

-Там само.

157. Князь Пічхадзе. 1912.

-Там само.

158. **Етюд «Могила М. Коцюбинського» 1913.**
-Був на виставці, присвяченій 15-літтю з дня смерті М.Коцюбинського.
159. **Портрет Тетяни Миколаївни Рашевської в шляпі біля піаніно. 1912-1914?**
-Існує фотографія з нього (приватна збірка, Львів).
160. **Чи немає суперника (кози). 1913.**
-Каталог ХХІ виставки картин С-Петербурзького общества художників в Москві. - М., 1913.
161. **Вранішня тяга (вальдшнепи). 1913.**
-Там само.
162. **Перші чайки.1914.**
-Каталог ХХІІ виставки картин С-Петербурзького общества художників в Москві. -М.,1914.
163. **Урок. 1914.**
-Там само.
164. **Екзамени. 1915.**
-Каталог ХХІІІ виставки картин Петроградського общества художників в Москві. - М., 1915.
165. **Покинутий куточок. 1915.**
-Там само.
166. **Забави. 1917.**
-Каталог ХХV виставки картин Петроградського общества художників в Москві. - М., 1917.
167. **Nature morte. 1917.**
-Там само; журнал «Столиця и усадьба». –1917.- № 7, 80 (репродукція).
168. **На лугах Десни. 1917.**
-Каталог ХХV виставки картин Петроградського общества художників в Москві. - М., 1917.
169. **Свобода. 1917.**
-За спогадами І.В.Варзар.
170. **Череп, свічка і кинджал. 1917.**
-За спогадами І.В. Варзар.
171. **Снігурі на балконі.1910-і рр.**
-За спогадами І. М. Рунової, етюд був подарований їй художником.
172. **Портрет Ірини Рунової за в'язанням. 1910-і рр.**
- За спогадами І.М. Рунової.
173. **Портрет Романа Миколайовича Рашевського в фесці.1910-і рр?**
-За спогадами Н.О. Рубіної.
174. **Краєвид.1910-і рр?** Фанера, о. 21x29.
-Із запису в інвентарній книзі НХМУ за 1926-1935 рр., № 1105. Пейзаж зник в роки війни.
175. **Пісня. 1910-і рр?**
-Знаходилась до війни в музеї ім. В.Тарновського в Чернігові. За спогадами А. Н. Шкурка.
176. **Кабани в лісі. 1910-і рр?**

-Знаходилась до війни в музеї ім. В.Тарновського в Чернігові. За спогадами А. Н. Шкурка.

177. Покарання нареченої. -Знаходилась в етнографічному музеї (Чернігів). За спогадами І. Горбовця (архів ЧХМ, Варх-1410).

178. Зимовий пейзаж з селянином на снях.

-Знаходився до революції у вітрині мануфактурного магазину Соколова в Чернігові. За спогадами І.Горбовця (архів ЧХМ.-Варх-1410).

179. Портрет Мазепи.

-Знаходився при вході в музей ім. В.Тарновського. За спогадами І. Горбовця (архів ЧХМ.- Варх-1410).

180. Галерея портретів видатних діячів Чернігівщини, що знаходилася в музеї поміщицького побуту в Чернігові.

-Відділ рукописних фондів Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології ім. М. Рильського НАНУ. - Фонд Ернста. Ф., 13-5/364.

181. Портрети державних та міських представників влади, що знаходилися в міській управі, губернському земстві і в концертному залі Дворянського зібрання в Чернігові.

-За спогадами І. Горбовця (архів ЧХМ.-Варх-1410).

182. Портрети революціонерів (Маркс, Гюго та ще бл. 20 портретів) та представників радянської влади, що розглядалися закупівельною комісією Чернігівської губнаросвіти.

-ДАЧО.-Ф.Р.-593.-Оп.1.

Скульптура.

183. Бюст Страхової. 1885.

-Булгаков Ф. Наши художники на Академических выставках последнего 25-летия. - Т.2. -Спб.,1890.

184. Бюст музиканта Е.Длуського. 1889.Гіпс.

-Там само; Булгаков Ф. Альбом Академической выставки 1889 года.-Спб.,1889 (репродукція); Словник художників України.- К.,1973; Студьонова Л. і ін. Майстри образотворчого мистецтва, творчість яких пов'язана з Чернігівщиною. -Чернігів, 1976; Митці України. Енциклопедичний довідник. - К., 1992.-С.488.

185. Портрет Г. Р. Милорадович.1891.Гіпс.

-Каталог выставки Императорской Академии художеств.-Спб.,1891 (барельєф).

186. Портрет. 1898. Бронза.

-Каталог 1-й народной выставки С-Петербургского общества художников. -Спб., 1898.

187. Староста перед начальством. 1904.

-Каталог XII выставки картин С-Петербургского общества художников.- Спб., 1904.

188. Іуда на Голгофі. 1908.

-Чернігівський просвітянин (Коцюбинський М.). Вистава Чернігівської «Просвіти»// М.Коцюбинський. Твори в 2-х томах.-Т.2. -К., 1988.

189. Бюст Тетяни Р. 1912. Очевидно, портрет дружини.

-Иллюстрированный каталог XX выставки С-Петербургского общества художников в Москве. - М., 1912 (репродукція).

Театральні роботи.

1. Декорації до спектаклю «Назар Стодоля». 189?. Чернігівський театр.

Статті.

1. Заметки об искусстве (**Судковский. Посмертная выставка его картин. Выставка Айвазовского**)//Северный вестник.-1886.-№ 2.-С.261.

2. Заметки об искусстве (**Наша критика. Школы в живописи. Выставки. Передвижная выставка**)//Северный вестник.-1886.- № 3.-С. 218.

3. Заметки об искусстве (**Мероприятия Академии художеств. Спрос на художественные произведения. Академическая выставка. Скульптурная выставка Лансере и Обера и скульптор Позен. Акварельная выставка. Выставка картин К. Маковского**) // Северный вестник. - 1886. - № 5.

Відомо, що Рашевський публікував також музикознавчі та театрознавчі статті, які автору дослідження поки що знайти не вдалося. Існує ще декілька творів, чия належність пензлю Рашевського І. викликає сумнів. Зокрема:

1. Пейзаж з будівлею. 1900-і рр? П., о. ?х?

ЧХМ, на тимчасовому збереженні від приватного власника (Москва). Манера живопису відмінна від інших творів І.Рашевського.

2. Побачення. 1900-і рр? П., о. ?х?

ЧІМ ім. В.Тарновського. Надійшов в 1925 р. у складі колекцій ІІІ-го Радянського музею (Чернігів).

3. Кілька етюдів у приватній колекції (Львів).

В НХМУ зберігається портрет Рашевського І. роботи М. Жука. Є дані, що портрети Рашевського І. писали І. Рєпін (був у музеї В. Тарновського) та А.Маневич.

---

¹ Белікова Г. Иван Рашевський - відомий і невідомий//Сіверянський літопис.-1999.-№ 1.